

[Undervisningsministeren.]

gets § 2 er ungdomskommissionen ved en tilnærmet beregning nået til, at unge, hvis forsørger har akademisk uddannelse, anden højere uddannelse eller er større næringsdrivende, har en 6 gange så stor sandsynlighed for at komme i gymnasiet som unge i almindelighed, medens de unge, hvis forsørgere er husmænd eller fiskere, faglærte eller ufaglærte arbejdere, har knap $\frac{1}{4}$ af en normal mulighed.

Selvom denne fordeling — foruden ulige økonomiske muligheder — skyldes flere andre faktorer, som f. eks. tradition, milieu, vurderingen af den akademiske uddannelses betydning og anseelse, er der dog næppe tvivl om, at den væsentligste årsag til den ulige fordeling af gymnasieeleverne må søges i forsørgernes uens økonomiske forhold. På dette punkt påhviler der derfor samfundet en pligt til at træde hjælpende til, således at ingen hindres i at erhverve sig grundlaget for en videregående akademisk uddannelse af økonomiske grunde, ikke fordi man skal tilstræbe en forøgelse af studentertallet, men fordi det gælder om, at det er de rette, der bliver studenter.

Med hensyn til den støtte, der bør ydes, har man lagt de retningslinier til grund, som ungdomskommissionen har opstillet i sin betænkning om „Ungdommens adgang til den højere uddannelse I. Gymnasiet.“ Herefter må stipendieordningen sættes i forhold til de forhold, der i særlig grad bevirker ulighed i forsørgernes muligheder for at lade børnene gennemgå en gymnasieuddannelse, nemlig dels lang afstand til det nærmeste gymnasium og dels forsørgernes svigtende økonomiske evne. De førstnævnte forhold må medføre, at der ydes stipendier til befodringsudgifter og eventuelt til opholdsudgifter, og at disse stipendier i mindre grad gøres afhængige af forsørgernes økonomiske forhold, medens forsørgernes svigtende økonomiske evne må være afgørende for, hvorvidt og i hvilket omfang der bør ydes en direkte understøttelse til gennemførelse af gymnasieuddannelsen.

En absolut forudsætning for ydelse af stipendium af den ene eller den anden art må det imidlertid være, at den unge kan betegnes som studieegnet, d. v. s. at der skal foreligge begrundet formodning om, at den

pågældende vil kunne gennemføre uddannelsen med et pænt resultat.

Efter de af ungdomskommissionen foretagne beregninger, hvorefter der regnes med et gennemsnitligt trangsstipendium på 700 kr. årlig pr. elev, skulle den samlede udgift til disse stipendier skønsmæssigt kunne anslås til $2\frac{1}{2}$ mill. kr. Hertil kommer udgiften til befodringshjælp, ca. $\frac{1}{4}$ mill. kr., samt udgifterne til opholdshjælp, der ikke lader sig nærmere beregne på grundlag af det forhåndenværende materiale.

Når man regner med, at fondens løbende indtægter beløber sig til ca. 10 mill. kr. årligt, vil der efter de beregninger, der er foretaget over behovet indenfor de forskellige uddannelsesområder, kunne anvendes ca. $2\frac{1}{2}$ mill. kr. årlig ialt til gymnasieuddannelsen. Dette vil i det væsentlige være tilstrækkeligt til, at der kan sikres de økonomisk trængende og de fjerntboende gymnasieelever en effektiv understøttelse til gennemførelse af gymnasieuddannelsen, såfremt de skønnes at være studieegnede. Er studieegnheden først fastslået, bør uddannelsesfondens indtægter i det enkelte år imidlertid ikke være afgørende for, om der kan ydes støtte. Understøttelse må tilsikres de kvalificerede unge, selvom fonden for at kunne dække understøttelsesbehovet det enkelte år må gøre indgreb i reservefonden.

Også for så vidt angår uddannelsen ved universiteterne og de andre højere læreanstalter, bygger lovforslaget på en af ungdomskommissionen afgivet betænkning, nemlig 2. del af betænkningen om „Ungdommens adgang til den højere uddannelse, studierne ved universiteterne og de højere læreanstalter“. Her er der ikke spørgsmål om at inddrage nye kredse under uddannelsesfondens støttevirksomhed, men alene om at forøge de forhåndenværende støttemidler til en sådan størrelse, at der kan blive tale om en effektiv økonomisk hjælp. Grundsynspunktet er det samme, som jeg har fremhævet under omtalen af gymnasieundervisningen: ingen ung må af økonomiske hensyn udelukkes fra den uddannelse, som han har dokumenteret at have evner og anlæg for. Der må derfor sikres de unge en egentlig ret til at få stipendium.

Ungdomskommissionen regner i sin be-